

մարդ գերազանցօրէն հանգիստ կը գալ ինքզինքը. ուր տպագրատուն մը հայերէն գրքեր ու թերթեր, նա եւ պատկերագրող. կը պատրաստէ, ուր կարելի է գերմաներէն խօսիլ եւ դերմանական պայագրաներու վրայ խօսակցելի քերէն թէ Գերմանիոյ մէջ շատ քիչ մարդ Լսեցի որ ուրիշ հայ վարժարաններու մէջ ալ գերմաներէն կը սորվեցնեն. բայց չը կրթոյ անձամբ համոզուիլ. որովհետեւ ճիշտ այն ատեն զպրոցները ուս կառավարութեան կողմէն գոցուած էին. եւ պատճառը, եւ կամ գրեթէ արժանի չէր. Որովհետեւ գերմաներէն սորվեցնելէ ետ կենալ չէին ուզեր (՝ ծ. թ.) մինչդեռ ուսուցիչը կը պահանջէին որ հայերէնէ զատ միայն ուսուցնեն, ուսուցան ընդունուողներու պատմութիւն եւ գրագիտութիւն սորվեցնեն. բայց հայերը տեղի չաւելին եւ նախընտրեցին իրենց վարժարանները գոցել տալ. քան միայն սուսերէն եւ հայերէն սորվեցնել. (Պ. յօդուածագիրը բուն պատճառներն վրայ շատ ալ իրազեկըլլալ չթուի. Հայ վարժարանները գոցել ալ, որովհետեւ գերմաներէն սորվեցնել կուզեն հայերը. մեծ հիմնականութիւն մը չունի իբր շարժառիթ. Մ. թ.)

Եւ ո՞րքէ գերմանական համար այս նախամեծարանքը. զոր հայերուն մօտ ամէն սեղ դատայ. Մեր սահմանադրութեանը, մեր պատերազմէրը լաւ կը թուին անոնց. Ո՞չ, մեր գասական հեղինակները, մանկէն առաջ կէօթէն ազգած է անոնց վրայ. Արթուր Լալայան, որ քաջ ծանօթ է հայ գրականութեան եւ բանաստեղծական կտորներու, ի միջի այլոց նաեւ Մայր Արաքսի, շատ յարգ թարգմանութիւնը ի յոյս ընծայած է, կը կարծէ որ Շիլլէրը հայերուն մէջ կէօթէն աւելի մեծ ընդունելութիւն գտած է. Առաջինին ոգին ու ըմբռնումը հայկականին աւելի ներդաշնակ է կամ կրնայ ներդաշնակել. Ըստ այսմ Շիլլէրէն աւելի սղոցած ըլլալու հաւանականութիւն կայ քան կէօթէն. (Մ. թ.)

Հետո որ Անդրկովկասի մէջ անոնք, գասական հեղինակները, նախադրարու կէսէն սկսեալ կամաց, բայց հաստատ կերպով առակ ժողո-

վորդ մը շահած են, եւ այն աստիճան, որ թէպէտեւ Գերմանիոյ թըրքաւէր քաղաքականութիւնը անոնց կը դպչի, սակայն եւ այնպէս դէպի Գերմանական կրթութիւնը ունեցած հակումէն ետ չկրնար ետ կեցնել. Հակասութիւնը վատ չէ Հանտսի ասիի այն մանրանկարին եւ Գերմանական բանաստեղծութեան այս խնամքին միջև ի նշմարմին, որուն վրայ Ռուսիան յիմենայն զկար կրկար աստեղէ լվեր կաւկասած կը նայի, առանց բան մը փոխել կարենալու. էջմիածինը վեր հակողութեան ենթարկուեցաւ եւ չէր բաւեր որ օտարական իր անցագիրը նրկանի, գասական մայրաքաղաքի մէջ ցոյց տար. Եթէ չոյն իսկ մէկ զիշեր անայն, պէտք է անցողիքը անմիջապէս անգամ մը ետ ցոյց տայ, որ ոտս կառավարութեան կողմէ մանրակրկիտ կերպով կը քննուի, թէ արդեօք շարժառիթ մը չնձուցուի. անտեսելի օտարականը էջմիածինէն զուրս հանելու որովհետեւ կառավարութիւնը չսիրեր անոնց, որ արտասահմանցիներ հոս կը շրջին ։

Վանքը կաթողիկոսին թոյլուցած են, բայց կարելի եղածին չափ զայն անգործրած. Ան նստեր է ինչպէս ոսկեայ վանդակի մը մէջ, կրնայ իր ձայնը թարգմանել, երբ իր այլին դէմ անիրաւութիւն մը տեղի ունի նայ, աւելի ա՛լ, թէ վանդակի մէջ նստող թուրքներն լսող կայ, իրմէ կատու չունի. Մինչ ցարդ գրե՛ն մի քիչ ուժ ունէր իրմէ եւ իր ժողովուրդէն մատակարարուող վարժարաններու վրայ, եւ երբ կառավարութիւնը գանձք գոցեց, որովհետեւ անոնցմով չափէն աւելի ա՛լ ուսուցան կրթութիւն ներս կը մտնէ, Անդրկովկասի եւ անոր զանազան ազգերուն վրայ լաւ տպաւորութիւն չըսաւ, որովհետեւ աս յարգածի եւ ոչինչով արդարացող բանարարութիւն մըն էր. Հիմայ խնդիրը աւելի նշեց է, Հայ վարժարանները գոցուող համար, երբ անոնք իրենց գոտերը կառուարական հաստատութիւնը կառուարեն, պարզապէս նպատակէն կը զրկեն. թէպէտեւ աս սկզբնապէս հայ դրամ է, բայց հոգ կը սարուի որ Բեթիւրպուրի կասթիլիոնի ճամբուն վրայով ուսուցանուողներու ծառայէ Գերմանական

կրթութիւնը ալ, ամենէն շատ նախատուածը, քիչ վնաս չկրնար. Ըստ երկուսին Ռուսերը կ'ընդունին թէ այս պարագային կախում ունի, որ Գերմանացիները եւ ամեն տնտես, որ Գերմանական կրթութիւնը կը խնամեն, քիչ կը խմեն, շատ կ'աշխատին եւ մեծաւ մասամբ մտքազարթուն մը կ'ըլլան՝ մինչդեռ ուսուց չափէն աւելի կը խմէ, մահուտականը չափազանց ծոյլ է, համընթաց ընթացակարգ. Ռուսիան վա՛ր անցնին կրթութեան այս օրինակ միջոցները ։

Արեւելեան հանգամանքներու համար հոյ վաժարաններուն մէջ զարմանալի ազատ ոգի մը կը ախիւր, որուն վրայ շատ բան կարելի է պատմել. Այս ոգին անտարակոյտ ան կաթողիկոսէն (անկասկած Աշտարակեցի կակարկուի ծ. թ.) յառաջ եկած է, որ նախորդ դարու սկիզբը էջմիածին կը գահակալէր, զոր հայերը իբրեւ իրենց լաւագոյն դէմքերէն մին կը մեծարեն, որմէ՛ անոր զաւեշտը, մասցի ազատութիւնը եւ կրօնական խնդիրներու մէջ ունեցած ազատ ըմբռնումը փառաւորապէս պատգուցանող պատմութիւններ կը պատմեն ։

Օր. Հ'ր, անգամ մը Ռուսիոյ մէջ թոյլատուած եկեղեցական ընկերութիւններու պետերուն հետ Բեթիւրպուրի հրաւիրուած էր, միասին խորհրդակցելու թէ, ժողովուրդին կրօնական ոգին ինչպէս կարելի է վերականգնանցնել, հովապետաներուն իւրաքանչիւրը մէկ կամ աւելի առաջարկով մէջ տեղ կը նետուէր. Ես աւետարան պէտք է տարածել՝ կը կարծէր մին, աւելի հոգեւորականներ պէտք է պատուիր գնել՝ կը կարծէր ուրիշ մը. Բնականաբար Ս. Սինօզը այն կարծիքն ունէր թէ ամեն ինչ ուսուցողական ըլլալու է, թէ աս ամենալաւ եւ ապագագոյն միջոցն է, եւ իմաստէն այն նպատակաւ ժողովի կանչած էր, զանոնք միջոցի մասին համոզելու համար. Միայն լուսաւորչական կաթողիկոսը կը լռէր եւ ըստ առաջարկներուն վրայ կը ծիծաղէր. Վերջապէս, երբ անոր կարծիքն հարցուցին որովհետեւ մասնաւորապէս խնայելի կը համարուէր եւ իր այգալի երակին համար միևնոյն ժամանակ կը վախճուէր, պատասխանեց. «Թէ որ կրօնքը վերականգնանցը-

նել հարկ է այն ատեն Աստուած մէկ օր իր ամենահարողութիւնը եւ բոլոր Հրեշտակները պէտք է տրամադրութեան տակ գնէ. Թէ որ ընէր, Հրեշտակներուն պիտի հրամայէի, ամբողջ աշխարհ վազելու եւ ուր որ հոգեւորական մը տեսնեն՝ սպաննելու. Թէ որ վերջին հրեշտակը գար եւ տեղեկացնէր, որ աշխարհի վրայ հոգեւորական մը իսկ չկենար այլեւս. իբրև վերջին հրաման, զի սպաննել կուտայի. Այն ատեն հաւանականութիւն կրնայ ըլլալ. որ կրօնքը ժողովուրդ, ներքու մէջ նոր յարգանք եւ ազգացութիւն չափի. »

Մարդ կ'ըսայ ինքնէրեն խորհիլ որ այս օրինակ պետի մը տակ ֆանատիկոսութեան եւ եկեղեցական կրօնեւրու համար լաւ հող չիկար, եւ որ զպրոցը աւելի ազատ կրնար զարգանալ քան Եւրոպական երկիրներու սմանց մէջ ։

« Մտաւորք. Յայնուէնկ »
Թարգմ. Գաւառացի
Համկուրիկ

ՎԵՐՉԻՆ ԽՕՍԲ

Պ. Հ. ՓԵՆՏԻՄԱԼՃԱՆՆ

Կարգացիք ձեր լուրջ պատասխանը, որ ամէն բան էր բացի ուղղակի պատասխանի ըլլալէ այն գրուածներուն, որոնք Եւսթուսի մէջ հրատարակուեցան ձեր համարաւոր ճառին առթիւ ։

Այս խնդրին մէջ ձեր հետեւած ծուռ եւ անուղղամիտ ճամբան կը հարկադրէ մեզ վերջին քանի մը բառ ըսել ձեզ ։

1. Դուք ոչ միայն Պուլկարիոյ, այլ իր քահայ ընդ որ նախակրթարանները ապականութեան վայրեր, սպանդանոցներ անուանեցիք ։
2. Դուք թրքահայ ուսուցիչները ամբողջովին գործէ չհասկցող, սգէտ ու անգործ մնացած մարդիկ կոչեցիք եւ անոնց պաշտօնը ոճրագործութիւն որակեցիք ։
3. Դուք ժողովուրդի սղոց զպրոց գացող տղուն հետ բաղդատեցիք եւ առաջինը անհամեմատ բարձր գտաք ։
4. Դուք կեղերականի ուսանող-

րագոյն կրթութիւն ստացած եւ բաւական խոշոր սոցիալ ստաճող ու գաղափարական համարված երիտասարդներին հարկեր եւ առաջարկել որ անոնք մարդ իր եկամտի որոշ տոկոսը ներք յեղափոխութեան ։

Մի բաւական փառաւոր սենեակում երեկոյեան որոշ ժամին հաւաքովեցին քանի շափ պարոններ, բըծելի, ինժինէր, իրաւաբան, ուսուցիչ, թիւիչալ, աստուղի ճերմայացուցիչ, ինչ եւ ոչ սեկը. այն մամուլի որի լիւրում ամէն օր գաղափարի զոհողութեան մասին երկար ու բարակ անթիւ ճիւղերն ներկուում է Այն մամուլի, որի բազմաթիւ քաղաքական գրասենեակներ մասին չը գիտեմ որ տեղից բուս կառավարութիւնը շատ մեծ կասկածներ ունի ։

Վերջապէս ժողովը բացվեց, յեղափոխական շատ յարգված գործիչներէն մէկը մի քիչ վարանելով բացատրեց այդ հրաւերի նպատակը եւ կարծեալ ինքն էլ բարկանալով իր վարանումը վրա, կարուկ կերպով մէջ տեղ ցրեց եկամուտներին որոշ

ատկոսը յ'ղափոխութեան նուիրելու առաջարկը ։

Վայրկենական լուսիւնը տ'րեց սենեակում. ծխախոտից գոյացած ծխի միջով ելեւապլին կովկասի բարձրագոյն ինտելիգենցիան միջոցնած դէմքերը. Ուսուց սկսեցին ձեռքբերում գտնված պայտրոսները մատներին տրանքում տրորել ։ Վայրկեանը եղեւնական էր. Ազգային ազատամիտ երիտասարդներէն զոհողութիւն էր պահանջվում, զբաւակած զոհողութիւն հասկանում էք. ։

Վերջապէս, ազգային խոշոր հիմնարկութիւններին մէկի վարիչը, հռչակաւոր դադարաւորականներին, որ բաւական գերակ ուժիկ էր ստանում ազգային սնտուկից, իր սովորական լուրջ դէմքին ճակատագրական լրիւթիւն տալով ու բէխը ոլորելով սկսեց ձառել ։

— Առաջարկը գեղեցիկ է բայց այդ սեղ մի տեսակ բռնութիւն կայ ինչ կը նշանակի տոկոս որոշել ։ Եւ ան մարդի պէտք է ազատ թողնել ։ Այդպիսով աւելի շատ կատարվի ։

Ամեն կողմից այս. այս գոչեցին. ճիշդ է ասում պարոն Գաղափարեանը. Առաջարկող գործիչը չարեց մնաց. նա գիտէր թէ իր ելքիմիւր ընկերները ինչ թոյլուններ էին. բայց որովհետեւ ինքը մեղադրվում էր թէ առնաստարի արհամարանքով է վերաբերվում դէպի այդ վերաբերվողները, ուրիշ էր այդ քայլը անել ։ Գիտէր, բայց այդպի չէր սպասում Գործիչը բարկացաւ, ուզեց իր բարկութիւնը յայտնել. բայց նրա մտով ընկերներէն մէկը սկսեց լիւրջնաւ. թող այդ սկսեցիներին. չարժէ խոզերի առջեւ վարագրիւ թափել ։

Եւ, որպէս զի զոհողութեան անընդունակ այդ պարոններին թողած վատ սպասարարութիւնը անցնի եւ մի քիչ ծաղրվեն նրանք, զատականները գործիչներին մէջը ստաց ։

— Պարոններ, ներկայ պարագաներում անյարժեշտ է որ մենք մի եւրոպական թերթի ունենանք մեր արամադրութեան տակ կամ Փարիզում, կամ Լոնդոնում, ուղում ենք ձեր միջից մէկին ընտրել եւ ուղարկել Եւրոպա. ո՞վ աւելի յարմար է ։

Պարոն Գաղափարեանը, գոչեցին ամենքը. կայծ եւ ուզելով վարձատրել այս ֆիլիսոսփին, որը քաջութիւն ունեցաւ միանգամայն զոհողութեան խնդրը ջուրը ձգել ։

Գաղափարեանի գոյնը պայծառացաւ. նա շակվեց եւ յայտարարեց. — Ոչ պարոններ, ես զբաղված մարդ եմ. ես էլ սզգային գործով եմ զբաղված. աւելի լաւ է մի ուրիշին ընտրեցէք ։ Ուրիշ խնդիր, եթէ մարդ չգտնվի. ես պատրաստ եմ այդ զոհողութիւնը յանձն առնել. ։

— Մարդ կարելի է գտնուի, բայց զուք ամենից յարմարն էք, հեղինակով պատասխանեց ժողովի հրաւիրողը. մանաւանդ, պարոն Գաղափարեան, ծախքը ձեր գրպանից չը պէտք է լինի. մենք պէտք է հոգանք ։

— Օ՛, պարոն, Եւսթուսի, այսպէս էր յեղափոխական գործիչի մականունը, զուք ինձ վիրաւորում էք. միթէ իմ չհամաձայնվիլու պատճառը ճամբու ծախքի խնդրին է ։ Այդ մեծ վիրաւորանք է. դուք ինչպէս երեւում է ազգասիրութիւնը ձեզ հետար մօտօպօլ էք արեւ ։ (Եւսթուսիկի)

ները ամենքն ալ ողորմելի մարդիկ հաշակեցիք, որոնք այսօր ձեր աչքին փարս մշ չեն արժեր և զեռօր հաւասար են . . . ասոնք ձեր բառերն են :

Դուք այս ամէնը ըսիք որոշապէս, առանց տարակոյսի, բացառութեան կամ խղճահարութեան մտահոգութիւնը ձեզից ձեր ունկնդիրներուն, և ըսիք ամէնէն նախատական լեզուով զոր ուսուցիչ մը կարենար գործածել դաստիարակութեան համար ժողովուրդին առջև . . . որ դաստիարակութեան վրայ միմիայն քաջաբերիչ խօսքերու պէտք ունի և որ արդէն ձեր քարոզին չսպասեր փողոցի սղանդակ րոցի սղանք բարձր դասերու համար :

Հիմայ ինչ կըսէք . . . ձեր հետ լուրջ վիճարանելու է եղեր, էսն սփական հաշիւներ կան եղեր և այն ու եւր դաստիարակութեան վրայ կցուցողը ծրարութիւններ կը խաղաղէք, կարծելով թէ մեծ բան մը կ'ընէք, շատ սովորական սկզբունքներ մէջտեղ բերելով, որոնց ամենափոքր մասը գոնէ ձեր անձին վրայ գործադրելու փոխը չէք ունեցած, և որոնցմով ձեր օճիքը իսկոյն պիտի բռնէինք եթէ ու ե կարեւորութիւն ունեցած ըլլայիք մեզի համար :

Ձէ՛ պարոն, ձեռք չան քարոզ չենք ուզեր. կամ հերքեցէք վերի ձեր ըսածները կամ հաստատեցէք : Դարձարձիկ ճամբաներով ո՛ր հարցը ճապարհի կը ջանաք :

Դուք բնական կելէք կը նախատէք ամբողջ ուսուցչութիւնը ու վարձարանները (որոնցմէ նորէն ներս մտնալու չպիտի մտնաք անշուշտ և կուզէք որ ձեր գէժ յարգանքով պատասխանեն :

Միամիտ չէ՞ք . . . Դուք ո՛վ էք որ թրքահայոց բոլոր վարձարանները մէկ ջրով պիտի լրուաք և թրքահայ ուսուցչութիւնը ոճրագործ պիտի անուանէք :

Թրքահայ նախակրթականներու վրայ ե՛րբ գաղափար ունեցած էք : Շումայի մէջ մէկ տարի և վասնայի մէջ երկու տարի ուսուցչութիւն ընելով—այն ալ պարագ չմնալու համար—կը կարծէք որ իրաւունք ունիք հայ վարձարանները հրսպարակով ու անիրաւօրէն անուանալ կելու : Թուրքիոյ մէջ դուք ե՛րբ հետաքրքրուած էք անոնցմով . . . սրբօք ձեր քաղցրահամ խանութին թէղկահանքուն առջև՝ որոճացած էք այդ բաները :

Մենք կը յայտարարենք որ դուք ոչ թուրքիոյ հայ վարձարաններուն և ոչ ալ ուսուցիչներուն վրայ խօսելու ձեռնհասութիւնն ունիք . . . այդ խնդիրներուն մէջ բացաւ ձախակիս տղէք էք : Քարոզ կարդալու մի՛ կելէք և մանաւանդ չան քարոզներու համար պատասխան մի՛ սպասէք : Պէտք է որ հանդէսին օրը ձեր ըրած արեւոյտեղ յայտարարութիւնները ետ առնէք, ապա թէ ոչ դուք հայ ուսուցչութեան համար յայտանական ինկած մը կը մնաք :

Հասկցա՞ք ?
Ե. Սրմախչի անդամ

(*) Ինչպէս երեւում է Հայկ Փշաւմաճարնը իր մտածումներէրը ըստ մտ թեան առջեւ արտայայտելու կարողութիւնը չունի . . . եւ այդ պատճառով ժողովրդին ուրիշ բան է ասում, իսկ թերթով ուրիշ մտքեր արտայայտում : Անշուշտ Փշաւմաճարն ան խոհմութիւնը չպէտք է ունենայ պնդելու որ հանդէսին ներկայ ելող-

ՊԱՊԱՆԱՆ ԼՊՍՍ

Յառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր Ռիկայի ամառային թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի ՎԵՋՈՒՅԻ ԱԻՍԶՍԿԱՊԵՏՐ

Տնամ. քոմետին, ի նպաստ Պ. Վ. Պապանանի : Այս առթիւ, հայ հասարակութեան ու ե կոչ ընել տելորգ կը սեպենք, վստահ ըլլալով որ ան իր պարտքը պիտի փութայ կատարել հանդէպ հայ բեմին աշխատանքներէն մէկուն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Մէլքիսէթէք եպիսկոպոսը մօտ 1,500 ոսկի թողած է . . . սակայն այդ հարստութենէն ազգին բան մը չկայ . . . միայն իր ազգականները պիտի օգտուին : Մանգումէի մէջ այդ առթիւ բաւական յաճող յօդուած մը կայ մեր հոգեւորականներուն գէպի ազգը և եկեղեցին անկեղծ չլլալու համար :

Իզմիրէն մեկ կը հաղորդեն որ Մէլքիսէթէք Մուրատեան անցեալ տարի, մասամբ վախի աղքեցութեան տակ հազար 1.2,000 Ֆրանկ նուիրած է յիշատակութեան : Սերմի Մէլքիսէթէք յեղափոխականներէն շնորհակալ պիտի ըլլար, որ կրցեր են ատանկ մարդէ մը ազգային գործի համար գոնէ քանի մը ոսկի տանել, և եթէ այդ տեղեկութիւնը ճիշտ է, ազգի ապագայ սելուստը ապագային պիտի ըսէ—ժամանակ մը կ'ապրէր երեւելի և բաւական հարուստ եպիսկոպոս մը, որը ազգին համար զօրով քանի մը ոսկի զոհեց :

—Պատր. փոխանորդը Տօպրիչէն վառնա վերադառաւ, Հոն արդէն պատգամուորն ալ ընտրուած է : Տօպրիչի դպրոցը պալատի համար պիտի ծախսուի եղծր, քանի մը կրթութեւր ազգայիններ ուզեր են փոխանորդի ներկայութեան օգուել Տօպրիչի ազգայինները համոզելու որ միջոց ձեռք առնեն ազգային դպրոցը ծախսելէ ազատուլու . . . սակայն փոխանորդը չէ կեցեր, փոյթն անգամ չէ ըրեր դպրո-

ններ չը հասկացան իրեն, կամ ստան իստում, Բայի Արմաքէշխանլեանից սյուսեղ կային և ուրիշ շատերը, որոնք փէշտմաճեանի հետ ոչ մի դործ չեն ունեցել . . . եւ բոլորն էլ վրդոված են նրա անտակտ անմիտ և անխորհուրդ ճառի համար :

Պէտք է ըմբռնել որ խնդիրը չըրանում չէ թէ փէշտմաճեանը ինչպէս է ըմբռնում դաստիարակութեան գործը, այլ թէ ինչ խօսեց իր ճառին մէջ, Գոնէ միթարականը այն է որ փէշտմաճեանը իրեն ուսուցիչ դաստիարակութեան մասին աւելի լաւ է մտածում, քան իբր ճառասուս :

ցին ծախուիլը : Գեղեցիկ նմուշ մը մեր առաջնորդական թեկնածուներէն միայն դպրոցատիրութեան և արժանաւոր հովուութեան :

—Սօֆիայէն կը հաղորդեն որ գաշնակցական երիտասարդները գաշտահանդէս սարքեր են, հոն տեսնալուսու թիւներ տեղի ունեցեր են և միեւնոյն տեսն հարիւր Ֆրանքի մը շափ դրամ հանգանակուեր և ուղարկուեր է Պ. Կ. Կոմիտէին :

Այս տեղեկութիւնը տուողին իսկական ստորագրութիւնը չը կայ, աւոր համար լուրը վերապահութեամբ կը հազարդենք :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իշխանը յիտաճգեր է իր վե. վերագարձը . . . որովհետեւ նախարարապետը հաղորդած է որ անհանգիստ ըլլալու պատճառ մը չկայ :

—Պուլկար ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանող թերթերը յարձակողական յօդուածներ կ'ուզեն կառավարութեան և իշխանին դէմ, և կը պահանջեն որ իշխանը շտապէ Պուլկարի ա վերագառնալ :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Մակեդոնիոյ ներքին կազմակերպութիւնը Սօֆիա բնակող նրչանաւոր օքթ. թաթարչէֆի միջոցաւ Սօֆիա գտնուող եւրոպական պետութեանց ներկայացուցիչներուն յայտագիր մը յանձներ է, որով կը յայտարարուի թէ Մակեդոնիան խաղաղեցնելու միակ միջոցը քրիստոնեայ սուլթանէն անկախ, նահանգապետ մը նշանակելն է :

—Ապստամբական շարժումները հետզհետէ մեծ ծաւալ կառնեն, ապստամբները ինչպէս կերելի որոշած են քանի մը քաղաքներ գրաւել, իրենց համար հաստատ կայաններ ստեղծելու համար, Բաւական ընդհարումներ տեղի ունեցեր են ապստամբներու : Թուրք զօրքերու, պաշտպօղու քներու և առնաւուսներու միջեւ : Սակայն առայժմ ամէն տեղ յաղթութիւնը ապստամբներուն կողմն է :

—Սօֆիայի վէտէմօսթի թերթերը կը հաղորդէ որ, վերջին լուրերու համաձայն ապստամբները պայտարած են Ռէսէն, Լիւրին, Օլորիտա, Կիլոյա եւ Փոքրիկ Խրոօփօ քաղաքները : ու կը պնդեն թէ արդէն այդ քաղաքներէն շատերը գրաւուած են :

Ապստամբները յաջողեր են գրաւել Կիլոյա քաղաքը, բաւական թիւք զինորինչպէս և քաղաքացիներ շարգեր են : Հրգեհեր են թրքական թաղը, գրաւեր են նաեւ Երեք թիղանօթ :

—Կառավարութիւնը իր բարձրագոյն պաշտօնեաներու միջոցով, Ռուս կեսպանին ցաւակցութիւն յայտներ է հիւպատոս Ռօստկովսկիի սպանման առթիւ :

Սպաննող զինուորը և ուրիշ պաշտօնեաներ զինուորական անտանի յանձնուած են :

—Կառավարութիւնը համաձայնել է սպաննուած հիւպատոսին սյրիին 200,000 Ֆրանք գլխադին վճարել :

—Մանսօթրի վալին և ուրիշ պաշտօնեաներ հիւպատոսին սպանման առթիւ պաշտօնանկ եղած են :

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսական թերթերը Ռօստկովսկիին սպանութեան առթիւ շատ խիստ լեզուով կը խօսին Թուրքիոյ մասին և կառավարութեան կը առաջարկեն աւելի խիստ գիւրք բռնել Թուրքիոյ հանդէպ :

—Ռօստկովսկիի սյրին մերժել է թուրք կառավարութեան առաջարկած գլխադինը ընդունել, զայն վերաւորական համարելով :

Ռմբարտի թիւնս շնորհակալութեամբ ստացաւ Շահէն—Միտի մեծագիր պատկերը : Վառնաի մէջ կը ծախուի Պ. Ճանկի լեանի քովը, ի նպաստ Գահրէի ժողովրդական ընթերցարանի, հատր 1 Ֆրանկ :

ԴԻԻՐԱՄԱՏՁԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Տէր եւ Տիկին Գայանան կընդունին թուրքաւոր հայ պատանիներ, կուսան անոնց հայկականին հետ Զուրիգրիական առողջ դաստիարակութիւն, կը պատրաստեն զանոնք իրենց տարիքին եւ ընդունակութեան յարմար դասընթացներու քաղաքի վարձարաններուն մէջ, կապահովեն ընտանեկան խնամք եւ զոհացոյցի յաջողութիւն : Մանրամասնութեանց համար անյապաղ դիմել առ Յ. Գայանան 57 Թանկերստաս (Սուրիզ) Պալ :

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ԹԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ Դիւիչի Պ. Ա. Զարպիսեանի վառնա Պուլկարիա)

Отговорникъ Мурадъ-Ераносянъ

Печатница „Взаимность“ Варш